

ZBIERKA **ZÁKONOV**
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1957

Vyhlásené: 11.05.1957 Časová verzia predpisu účinná od: 01.07.1957 do: 31.03.1964

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

26

Z á k o n

z 18. apríla 1957

o notárskych poplatkoch

Národné zhromaždenie Československej republiky sa uznieslo na tomto zákone:

Prvá časť

§ 1

Účel zákona

Aby sa zjednotili a zjednodušili predpisy o spoplatnení dedičstva, darovania a odplatných prevodov nehnuteľností a zhospodárnili administratívne práce pri spoplatňovaní, zavádzajú sa jednotné notárske poplatky, a to z dedičstva, z darovania, z prevodu nehnuteľností a za úkony.

Druhá časť

Prvý oddiel

Notársky poplatok z dedičstva

§ 2

Z čoho sa poplatok platí

(1) Poplatok z dedičstva sa platí z majetku,

- a) ktorý nadobúdajú dediči, odkazovníci alebo iné osoby smrťou poručiteľa,
- b) ktorý poručiteľ previedol celkom alebo sčasti bezodplatne za svojho života v období troch mesiacov pred svojou smrťou; zaplatený poplatok z darovania sa pritom započíta.

(2) Majetok uvedený v odseku 1 sa na účely poplatku nazýva „dedičstvo“, podiel, ktorý nadobúda z tohto majetku dedič alebo iná osoba, „dedičský podiel“.

(3) Pre základ a sadzby poplatku a pre rozsah platebnej povinnosti je rozhodujúci stav v čase smrti poručiteľa. Ak si však dediči za prejednávania dedičstva rozdelia majetok patriaci do dedičstva a k dohode je prihliadané v potvrdení o nadobudnutí dedičstva, predpokladá sa na účely poplatku, že stav vytvorený takouto dohodou nastal už v čase smrti poručiteľa.

(4) Namiesto poplatku z dedičstva platí sa poplatok z prevodu nehnuteľností, ak je dedičstvo, v ktorom je nehnuteľnosť, tak zadlžené, že by poplatok z dedičstva bol nižší než poplatok z prevodu nehnuteľností.

§ 3**Kto poplatok platí**

(1) Poplatok z dedičstva platí nadobúdateľ. Rukou spoločnou a nerozdielnou s nadobúdateľom je povinný poplatok zaplatiť právny nástupca vo vlastníctve veci, na ktorej viazne pre poplatok zákonné záložné právo, avšak len do výšky jej ceny.

(2) Ak nadobúdajú dve alebo viacej osôb majetok spoločne, sú povinné zaplatiť poplatok rukou spoločnou a nerozdielnou. Poplatník nie je však povinný zaplatiť viacej, než je cena dedičského podielu ním nadobudnutého. Vo vzájomnom pomere je každý nadobúdateľ zaviazaný uhradiť časť poplatku pripadajúcu na jeho dedičský podiel.

(3) Za poplatok ručí, kto odmietol dedičstvo, ak ho z tohto dôvodu nadobudol jeho maloletý potomok. Toto však neplatí, ak súd odmietnutie dedičstva za maloletého potomka neschválil.

Základ poplatku**§ 4**

(1) Poplatok z dedičstva sa vypočíta zo všeobecnej (predajnej) ceny dedičského podielu po zrážke odpočítateľných záväzkov.

(2) Majetok,

- a) ktorý mal poručiteľ v čase svojej smrti v držbe alebo
- b) ktorý bol uložený u tretej osoby na meno poručiteľa, i keď zároveň na mená iných osôb, považuje sa na účely poplatku za súčasť dedičstva, pokiaľ ten, kto uplatňuje svoje vlastnícke právo, toto právo nepreukáže.

(3) Pohľadávka poručiteľa proti dedičovi alebo odkazovníkovi zahrňuje sa do dedičstva, i keď ju poručiteľ v záveti dlžníkovi odpustil.

(4) Ak je nadobúdateľ dedičstva členom jednotného roľníckeho družstva, ktoré prijalo vzorové stanovy, vylúči sa zo základu poplatku zdedený majetok, ktorý je združený v jednotnom roľníckom družstve na spoločné hospodárenie alebo bude takto združený do jedného roku odo dňa smrti poručiteľa. Ak vstúpi nadobúdateľ do jedného roku odo dňa smrti poručiteľa do takéhoto družstva, vylúči sa zo základu poplatku zdedený majetok, ktorý v ňom bude v tomto čase združený na spoločné hospodárenie. Nadobúdateľ je však povinný zaplatiť (doplatiť) poplatok, ak z družstva vystúpil alebo bol z neho vylúčený pred uplynutím päť rokov od smrti poručiteľa.

§ 5

Odpočítateľnými záväzkami sú

- a) výdavky za liečenie poslednej nemoci poručiteľa, pokiaľ do dňa jeho smrti neboli zaplatené;
- b) náklady poručiteľovho pohrebu určené jednotnou sumou; od jednotnej sumy sa odpočíta pohrebné vyplatené podľa predpisov o nemocenskom poistení zamestnancov alebo podľa iných obdobných predpisov alebo iná úhrada nákladov pohrebu;
- c) záväzky voči socialistickým právnickým osobám, ktoré na dediča prešli smrťou poručiteľa; dlhované dane, poplatky, poistné platené podľa predpisov o nemocenskom a dôchodkovom poistení členov jednotných roľníckych družstiev a o dôchodkovom poistení osôb samostatne hospodáriacich, ako aj iné dávky (aj ošetrovné v zdravotníckych zariadeniach) sa však odpočítajú len vtedy, ak sa zaplatia v lehote, ktorú s prihliadnutím na okolnosti prípadu určí štátne notárstvo (ďalej len „notárstvo“).

§ 6**Sadzba poplatku**

Sadzba poplatku z dedičstva sa určuje podľa príbuzenského (osobného) pomeru nadobúdateľa k poručiteľovi a podľa základu poplatku, a to v prvej skupine od 5 % do 25 %, v druhej skupine od 12 % do 30 % a v tretej skupine od 20 % do 55 %. Pre majetok v súkromnom vlastníctve je sadzba poplatku o 3 % vyššia.

§ 7**Zoznanie dedičstva**

(1) Poplatník je povinný zoznať notárstvu, ktoré je príslušné prejednať dedičstvo alebo notárstvu, ktoré určí nariadenie vydané podľa § 27, všetok majetok podrobený poplatku najneskoršie do troch mesiacov od smrti poručiteľa. Ak sa dozvie poplatník o dedičstve (jeho časti) neskoršie, začína plynúť trojmesačná lehota odo dňa, keď sa o ňom dozvedel.

(2) Ak nebolo dedičstvo (jeho časť) zoznané alebo ak nebolo zoznané včas, zvýši sa poplatok za každý i začatý kalendárny mesiac meškania o 1 % poplatku z majetku, ktorý nebol zoznaný alebo bol zoznaný oneskorene.

Druhý oddiel**Notársky poplatok z darovania****§ 8****Z čoho sa poplatok platí**

(1) Poplatok z darovania sa platí z majetku, ktorý sa prevádza celkom alebo sčasti bezodplatne do osobného alebo súkromného vlastníctva iných osôb.

(2) Ak sa prevádza hnutelný majetok, ktorého cena bez zrážky záväzkov neprevyšuje 3 000 Kčs, poplatok sa neplatí.

(3) Ak sa prevádza čiastočne bezodplatne majetok nehnuteľný, platí sa poplatok z darovania len vtedy, ak je vyšší než poplatok z prevodu nehnuteľností.

(4) Pre poplatnosť sa spočíta cena majetku prevedeného medzi tými istými osobami v období dvoch rokov pred posledným prevodom.

§ 9**Kto poplatok platí**

(1) Poplatok z darovania platí nadobúdateľ. Rukou spoločnou a nerozdielnou s nadobúdateľom je povinný poplatok zaplatiť právny nástupca vo vlastníctve veci, na ktorej viazne pre poplatok zákonné záložné právo, avšak len do výšky jej ceny.

(2) Ak nadobúdajú dve alebo viacej osôb majetok spoločne, sú povinné zaplatiť poplatok rukou spoločnou a nerozdielnou. Poplatník nie je však povinný zaplatiť viacej, než je cena podielu ním nadobudnutého.

(3) Ak má nadobúdateľ povinnosť plniť v prospech tretej osoby, platí poplatok z tohto plnenia tretia osoba, nadobúdateľ ručí však za poplatok z takéhoto plnenia; ak zaplatí poplatok ručiteľ, môže požadovať od tretej osoby (obdarovaného) náhradu alebo si sumu poplatku zraziť pri plnení.

(4) Za poplatok ručí prevodca.

§ 10**Základ a sadzba poplatku**

(1) Poplatok z darovania sa vypočíta zo všeobecnej (predajnej) ceny prevedeného majetku. Ak je časť ceny prevedeného majetku krytá odpočítateľnou odplatom alebo odpočítateľnými záväzkami, zníži sa základ poplatku o túto odplatu a záväzky; aká odplata a ktoré záväzky sú odpočítateľné, určí nariadenie vydané podľa § 27.

(2) Sadzba poplatku z darovania je rovnaká ako sadzba poplatku z dedičstva.

Tretí oddiel**Notársky poplatok z prevodu nehnuteľností****§ 11****Z čoho sa poplatok platí**

(1) Poplatok z prevodu nehnuteľností sa platí z nehnuteľného majetku, ktorý je v osobnom alebo súkromnom vlastníctve a odplatne sa prevádza do vlastníctva iných osôb alebo prechádza predajom alebo priklopnutím v exekučnom konaní, vyvlastnením alebo vydržaním.

(2) Ak je odplatom krytá len časť ceny prevedeného nehnuteľného majetku, platí sa poplatok z prevodu nehnuteľností, ak je vyšší než poplatok z darovania. Poplatok z prevodu nehnuteľností sa platí aj vtedy, ak sa prevádza nehnuteľnosť z osobného alebo súkromného vlastníctva do socialistického vlastníctva prevažne odplatne.

(3) Na prevod (prechod) dočasných stavieb a na zriadenie a prevod (prechod) práva stavby sa hľadí ako na prevod (prechod) do vlastníctva k nehnuteľnosti.

(4) Pre poplatnosť sa spočíta cena majetku prevedeného medzi tými istými osobami v období jedného roku pred posledným prevodom.

§ 12**Kto poplatok platí**

(1) Poplatok z prevodu nehnuteľností sú povinní platiť rukou spoločnou a nerozdielnou nadobúdateľ, prevodca a nadobúdateľov právny nástupca vo vlastníctve prevedenej veci (jej časti). To platí obdobne tiež, ak prechádza nehnuteľnosť predajom v exekučnom konaní. Pri prevode nehnuteľnosti do socialistického vlastníctva platí poplatok prevodca.

(2) Ak prechádza nehnuteľnosť priklopnutím v exekučnom konaní, vyvlastnením alebo vydržaním, platí poplatok nadobúdateľ a rukou spoločnou a nerozdielnou s ním právny nástupca vo vlastníctve prevedenej veci, pokiaľ nadobúdateľom nie je socialistická právnická osoba.

(3) Ak nadobúdajú alebo prevádzajú nehnuteľnosť dve alebo viacej osôb spoločne, sú povinní platiť poplatok rukou spoločnou a nerozdielnou. Poplatník však nie je povinný zaplatiť viacej, než je cena podielu ním nadobudnutého alebo prevedeného.

§ 13**Základ a sadzba poplatku**

(1) Poplatok z prevodu nehnuteľností sa vypočíta zo všeobecnej (predajnej) ceny prevedenej nehnuteľnosti a jej príslušenstva (v ďalšom len „nehnuteľnosť“).

(2) Pri zámene sa poplatok vypočíta z ceny jednej zo zameňovaných nehnuteľností; ak nemajú rovnakú cenu, vypočíta sa poplatok z ceny nehnuteľnosti, ktorá má cenu vyššiu.

(3) Sadzba poplatku sa určuje od 6 % do 13 % základu poplatku. Pre nadobúdateľa v blízkom príbuzenskom (osobnom) pomere k prevodcovi sa určuje sadzba poplatku od 1 % do 5 % základu poplatku. Pre nehnuteľnosti v súkromnom vlastníctve je sadzba poplatku o 2 % vyššia.

Štvrtý oddiel **Notárske poplatky za úkony**

§ 14 **Za čo sa poplatky platia**

(1) Poplatky sa platia za úkony notárstva.

(2) Za vykonanie úkonu mimo úradovne notárstva je poplatník povinný nahradiť aj skutočne vzniknuté výdavky.

§ 15 **Kto poplatky platí**

(1) Poplatok platí, kto o úkon žiada.

(2) Ak je poplatníkov niekoľko, sú povinní zaplatiť poplatok rukou spoločnou a nerozdielnou.

§ 16 **Základ a sadzba poplatkov**

(1) Sadzby poplatkov za úkony určí nariadenie vydané podľa § 27, a to buď pevnými sumami za jednotlivé úkony alebo úhrn úkonov alebo z ceny predmetu úkonu.

(2) Notárstvo môže poplatok zvýšiť až o 50 %, ak ide o úkony obzvlášť zložité a obťažné alebo o úkony vykonávané mimo úradovne notárstva; v týchto prípadoch zahrňuje zvýšený poplatok i drobné hotové výdavky (miestne cestovné a pod.).

§ 17 **Následky nesplnenia poplatkovej povinnosti**

Ak sa nezaplatil poplatok určený pevnou sumou, nevykoná notárstvo úkon, okrem prípadu, že by tak vyžadoval všeobecný záujem alebo bolo nebezpečenstvo v omeškanií.

Tretia časť **Spoločné ustanovenia**

§ 18 **Registrácia prevodov majetku**

(1) Právny úkon o prevode majetku, z ktorého sa platí poplatok z darovania alebo poplatok z prevodu nehnuteľností, vyžaduje pre platnosť, aby bol na notárstve zapísaný do poplatkového registra (registrácia). Ak je potrebné na prevod majetku privolenie alebo schválenie iného orgánu, prihlasuje sa právny úkon na registráciu až po tomto privolení alebo schválení. Právny úkon je platný len v tom rozsahu a s tým obsahom, ako bol registrovaný.

(2) Ustanovenie odseku 1 sa netýka nehnuteľného majetku, ktorý sa prevádza do socialistického vlastníctva alebo prechádza predajom alebo priklopnutím v exekučnom konaní alebo vyvlastnením. Takýto prevod (prechod) nehnuteľnosti sú účastníci povinní do 15 dní ohlásiť na notárstve.

(3) Účastníci právneho úkonu sú povinní predložiť originál a odpis listiny o prevode majetku, pokiaľ bola vyhotovená, a iné pomôcky potrebné pre posúdenie poplatnosti a udať základ poplatku.

(4) Ak účastníci vykonali prevod majetku, ktorý nebol registrovaný, vyrubí sa im osobitný poplatok, ako by šlo o registrovaný prevod. Ak dôjde k registrácii, vyrubí sa poplatok znovu.

§ 19

Zaisťovacie ustanovenia

(1) Pre poplatky z dedičstva, z darovania a z prevodu nehnuteľnosti viazne zákonné záložné právo na veciach, ktoré sú podrobené poplatku; pri nehnuteľných veciach má záložné právo prednosť pred všetkými záložnými právami viaznúcimi na nehnuteľnosti.

(2) Dokiaľ nadobudnutie dedičstva nebolo potvrdené, smie sa majetok poručiteľa, ktorý je uložený u iných osôb, pred zaplatením alebo zabezpečením poplatku z dedičstva vydať, vyzdvihnúť alebo dať do zálohu len s privolením notárstva.

§ 20

Vyrubenie poplatkov

(1) Do výšky, ktorú určí nariadenie vydané podľa § 27 vyrubí poplatky notárstvo ústne, a ak nie je to možné, písomnou výzvou na zaplatenie poplatku.

(2) Poplatky, ktoré prevyšujú hranicu určenú podľa odseku 1, vyrubuje notárstvo platobným výmerom. O výške skutočne vzniknutých výdavkov rozhodne notárstvo spravidla platobným výmerom, ktorým vyrubí poplatok.

(3) Ak poplatky vyrubené podľa odseku 1 neboli včas zaplatené, vydá na ne notárstvo platobný výmer.

§ 21

Zročnosť a spôsob platenia poplatkov

(1) Poplatky vyrubené ústne alebo písomnou výzvou na zaplatenie poplatku sú zročné takto:

- a) poplatok z dedičstva do 15 dní od ústneho vyrubenia poplatku alebo doručenia písomnej výzvy,
- b) z darovania a z prevodu nehnuteľností pred registráciou,
- c) za úkony pred vykonaním úkonu.

(2) Poplatky vyrubené ústne alebo písomnou výzvou sa platia kolkovými známkami.

(3) Poplatok z prevodu nehnuteľností, pokiaľ pripadá na kúpnu cenu určenú v peniazoch, sú poplatníci povinní zaplatiť pred registráciou. Dokiaľ poplatok nie je zaplatený, môže notárstvo vykonanie registrácie odoprieť.

(4) S výnimkou poplatku zročného podľa odseku 3 sú poplatky vyrubené platobným výmerom a náhrada výdavkov zročné do 15 dní po doručení výmeru. Nariadenie vydané podľa § 27 určí, na ktorý účet sa majú poplatky platiť.

(5) Ak sa poplatok včas nezaplatil, je poplatník povinný zaplatiť za každý i začatý kalendárny mesiac meškania penále vo výške 1 % dlhovanej sumy.

§ 22

Premlčanie

(1) Poplatky nemožno vyrubiť a vymáhať po uplynutí troch rokov od konca kalendárneho roku, v ktorom mohol sa poplatok (dodatok) vyrubiť. V rovnakej lehote možno dodatočne vyrubiť sumy, o ktoré sa predpísalo menej, pretože poplatok sa správne nevyrubil.

(2) Ak je vykonaný úkon na vyrubenie alebo vymáhanie poplatku, plynie premlčacia doba znovu od konca kalendárneho roku, v ktorom bol poplatník o tomto úkone upovedomený.

§ 23

Povinnosti notárstiev

Notárstva sú povinné sa starať, aby poplatky sa správne a včas vyrubovali, a pokiaľ ide o poplatky podľa § 20 ods. 1 a § 21 ods. 3, tiež správne a včas platili.

§ 24

Konanie

(1) Proti vyrubeniu poplatkov možno na notárstve, ktoré poplatky vyrubilo, podať odvolanie do 15 dní odo dňa doručenia platobného výmeru.

(2) O odvolaní rozhoduje s konečnou platnosťou finančný odbor rady krajského národného výboru, v obvode ktorého je sídlo notárstva, ktoré poplatok vyrubilo. Ak možno odvolaniu úplne vyhovieť, rozhodne o ňom notárstvo, proti rozhodnutiu ktorého bolo odvolanie podané.

(3) Zročné a nezaplatené poplatky a penále sa vymáhajú súdnou exekúciou.

§ 25

Dohľad

Orgány justičnej správy sú povinné sa starať, aby poplatky sa včas vymáhali, a kontrolujú pravidelnými dohliadkami, či sa poplatky vyberajú a vymáhajú podľa platných predpisov.

§ 26

Súčinnosť a kontrola

(1) Ministerstvo financií a podľa jeho smerníc orgány ním poverené sa presvedčujú občasnými kontrolami o spôsobe vykonávania tohto zákona a predpisov podľa neho vydaných.

(2) Miestne orgány štátnej správy sú povinné poskytovať účinnú pomoc pri vykonávaní tohto zákona a predpisov podľa neho vydaných.

(3) Pri vykonávaní kontroly sú kontrolné orgány oprávnené vstupovať do miestností, zariadení alebo na pozemky a vykonávať pritom vyšetrenia potrebné pre zistenie skutočností, ktoré sú rozhodujúce pre výšku poplatkov.

(4) Poplatníci sú oprávnení a povinní pri kontrole spolupôsobiť, poskytnúť kontrolným orgánom vysvetlenia a dôkazné prostriedky, predložiť písomnosti a pomôcky, týkajúce sa skutočností rozhodujúcich pre vyrubenie poplatkov a urobiť všetko, čo je na uľahčenie a urýchlenie kontroly potrebné.

§ 27 **Splnomocnenie**

(1) Minister financií vydá po dohode s ministrom spravodlivosti nariadením predpisy na vykonanie tohto zákona, najmä

- a) predpisy o poplatnosti v pomere k cudzine,
- b) bližšie vymedzí základ poplatkov a určí podrobné sadzby poplatkov,
- c) určí podmienky pre použitie sadzby poplatkov platné pre osobný majetok,
- d) určí oslobodenie od poplatkov a úľavy a
- e) vydá predpisy o konaní.

(2) Ministerstvo financií môže

- a) určiť na účely poplatkov prepočítacie kurzy cudzozemských hodnôt na koruny československé a určiť hodnotu cenných papierov;
- b) priznať oslobodenie alebo povoliť úľavy pre určité druhy majetku alebo skupinám osôb alebo jednotlivým osobám; Ministerstvo financií môže poveriť iné orgány, aby povoľovali úľavy jednotlivým osobám;
- c) určiť odchýlky zo zákona za účelom zjednodušenia administratívnych prác, vyvarovania sa dvojakého zdanenia alebo zachovania vzájomne rovnakého postupu s cudzinou alebo vykonávania odvetného práva;
- d) urobiť opatrenie na zamedzenie nezrovnalostí alebo tvrdostí, ktoré by mohli vzniknúť z vykonávania zákona.

(3) Splnomocnenie podľa odseku 2 písm. b) a c) použije sa tiež na dávky, ktoré budú vybraté podľa predošlých predpisov (§ 28 ods. 1); Ministerstvo financií môže najmä aj stanoviť, že zaniká odklad platenia dane z obohatenia a s ňou súvisiaceho nehnuteľnostného poplatku, ktoré sa podľa predošlých predpisov platili po zániku práva požívania, práva užívania pre vlastnú potrebu alebo práva na opakujúce sa plnenie.

§ 28 **Prechodné a záverečné ustanovenia**

(1) Ustanovenia tohto zákona sa vzťahujú na dedičstvo, ak zomrel porúčiteľ za účinnosti tohto zákona, a na prevody majetku, ktoré boli za tejto účinnosti uskutočnené (dovŕšené); ak došlo k týmto skutočnostiam do dňa účinnosti tohto zákona, použijú sa predošlé predpisy.

(2) Dňom, keď tento zákon nadobudne účinnosť, zrušujú sa všetky predpisy, ktoré sú s ním v rozpore alebo upravujú veci, na ktoré sa tento zákon a predpisy podľa neho vydané vzťahujú; najmä sa zrušujú

1. predbežný zákon č. 50/1850 r. z. o poplatkoch z právnych úkonov, listín, písomností a úradných úkonov;
2. zákon č. 74/1901 r. z. o poplatkoch z prevodu majetku;
3. nariadenie č. 278/1915 r. z. o poplatkoch z bezodplatných majetkových prevodov;
4. zákonný článok XI/1918;
5. zákon č. 337/1921 Zb. o dani z obohatenia;
6. zákon č. 65/1933 Zb. o zmene a doplnení niektorých právnych ustanovení o poplatkoch a iných dávkach;

7. zákon č. 178/1937 Zb. o zmene a doplnení niektorých právnych ustanovení o poplatkoch a iných dávkach;
8. zákon č. 13/1947 Zb. o úľavách v odbore dane z obohatenia a poplatkov pre pozostalosti po účastníkoch národného boja za oslobodenie a po obetiach nepriateľskej perzekúcie a vojny, ako i pre niektoré venovania;
9. zákon č. 178/1947 Zb. o čiastočnej zmene sadzby dane z obohatenia;
10. § 5 ods. 2 zákona č. 82/1952 Zb. o miestnych poplatkoch;
11. § 11 zákona č. 52/1954 Zb., ktorým sa rozširuje pôsobnosť štátneho notárstva;
12. nariadenie ministra financií č. 4/1955 Zb. o notárskych poplatkoch.

§ 29 **Účinnosť**

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom, ktorý určí nariadením minister financií po dohode s ministrom spravodlivosti; vykoná ho minister financií po dohode so zúčastnenými členmi vlády.

Zápotocký v. r.

Fierlinger v. r.

Široký v. r.

Ďuriš v. r.

